

PETROSÉNY és VIDÉKE

TÁRSADALMI, KÖZGAZDASÁGI és VEGYES TARTALMU HETILAP. — MEGJELENIK MINDEN VASÁRNAP REGGEL.

A lap előfizetési ára:

Egy negyedévre	1 frt.	Egészévre	4 fr.
Félévre	2 „	Egyes szám ára	10 kr

Felölös szerkesztő:

ZÁDORY KÁROLY.

Laptulajdonos:

FIGULI ANTAL.

A lap szellemi részét illető közlemények a „Petrosény és Vidéke” szerkesztőségéhez; az előfizetések pedig a kiadóhivatalhoz címzendők. — Hirdetések, valamint nyilvántartási közlemények mérsékelt áron számíttatnak.

A pálinka rombolása.

Már az ó-kor inyenckedése ismert kábító, izgató s idegtempító italokat s ezek készítésére főgondja volt a jól fizetett szakácsoknak. A pálinkát azonban nem ismerte az erkölcsi sülyedés posványában fetrengett romlott kor.

A középkor alkimistáit illeti a feltalálás dicsősége, kiknek minden törekvése arra irányult, hogy valami fiatalító, erősítő és szépítő akovitát találjanak fel és sikerült nekik azt a tüzes italt előállítani, melyet már akkor a sátán bájitalának neveztek.

És nem ok nélkül, mert ez a bódító ital valóságos ördögi hatást gyakorolt már akkor és gyakorol ma is a népre, mely nem tud mértéket tartani annak élvezetében s ha megízlelte ezt a mérget, fokrófokra sülyed, vétekből bünbe rohan, teste elerőtlenedik s lelke minden nemes vonásából kivetkőzik s a megrontott néposztály tehetetlen butaság áldozatává lesz.

A kolera, pestis és tuberkulózisnál gyilkosabb alkoholizmus nemcsak népeket, hanem egész néptörzseket tett már tönkre. Az indiánus népfajokat is ez pusztította ki.

A pálinka fogyasztás statisztikai adataiból a nép, vagy állam fejlődésének folyamatát csalhatatlanul ki lehet olvasni. Ha a pálinka fogyasztás emelkedik, bizonyos, hogy a népjólét és az állam önfentartási képessége csökken, hanyatlak. Sőt az is kétségtelen, hogy ott, hol az alkoholkereskedelem korlátlan, a büntetések száma három-négyszer akkora, mint ott, a hol a pálinka-fogyasztás korlátozottabb. A népesség szaporodása, valamint az adófizetőképességben megnyilatkozó népjólét is sokszorosan nagyobb a korlátozott alkoholkereskedelemmel bíró országokban.

A pálinka ördöge Európában e század első éveiben először Svédországot hódította meg, hol pár évtized alatt a fogyasztás átlaga fejenként s évenként 46 literre emelkedett s az iszákosság annyira elharpódzott, hogy annak megszüntetésére a

kormány és társadalom karöltve közreműködtek. Az egymásután létrejött józansági egyesületekbe beléptek az arisztokrácia tagjai, sőt az uralkodó és trónörökös is. Ezen propaganda áldásos működésének megvolt a jótékony hatása. Mindazonáltal az alkoholizmus hódító utat tett egész Európában s hazánkban, különösen e század második felében s leginkább a szegényebb néposztálynál mutatkozik pusztító hatása. Előbb a felvidéki tótok és az erdélyrészi oláhok fogyasztották mértéktelenül a pálinkát, mely ma már a szegényebb munkásnépnek egyedüli itala.

Petrosényben és vidékén az utóbbi két-három évtized alatt létesültek azok a nagy iparvállalatok, melyek ezer és ezer embert vonzottak ide. A megélhetésre biztos mód kínálkozik itt azoknak, a kik dolgozni tudnak és akarnak. De a beözönló munkásnép egy áldatlan betegséget plántált el itt, melynek pusztító ereje lépten-nyomon megnyilatkozik. Ez a mértéktelen pálinkaivás.

Az iszákosság jelenségei félelmetesen szaporodnak. Emberi alakjukból kivetkezett férfiak és nők, sőt serdülő gyermekek; düllöngélve rikácsolnak az utcákon, hol

PETROSÉNY és VIDEKE TÁRCZÁJA.

Budapesttől Szomáliig.

(Folytatás.)

Végre este lett. Bajtársaink nem tértek vissza. Mi vacsora után lefeküdtünk, de senki sem birt elaludni, mindenki várta az éjjeli támadást, de az nem következett be, hanem jött helyette olyan zivatar, hogy a horgonykötelet majd széttepte. A hajó földézetén bőrdőnjek meg számtalan csomag volt felhalmazva, mert azt hittük, hogy partra szállunk; ezek most valóságos boszorkánytáncot jártak a fedélzeten. Lazie szolgálaton kívüli kapitányt majdnem agyonütötte egy ilyen tánczó láda. Egyszerre süri puskaropogást hallottunk a part felől. Nagyön megijedtünk, mert azt hittük hogy társainkat támadták meg a feketék s mi nem mehettünk segítségükre, mert az egyetlen esónak a parton volt s különben is ilyen időben csónakra szállni annyi lett volna, mint a biztos halál.

Reggel felé a vihar lecsendesült s mi virradatkor társainkat ott láttuk a parton. Egypáran később a hajóra jöttek s tudtul adták, hogy sehol egy emberi lényt sem láttak, hanem találkoztak egy egy farka hiénával s azokra lőttek. Dél előtt 9 óra tájt 2 vitorlás bárkát láttunk

közeledni hajónk felé s távesővünkkel kivettük, hogy a bennülők feketék. Fél óra múlva hajónknál voltak s igen örültek a midőn láttak bennünket s elbeszéltek, hogy itt még 6 hét előtt népes helyiség volt. Egy napon megjelentek az angolok tevéket és élelmiszert harácsolni. A bennszülöttek vonakodtak a tevéket odaadni, mire megjelent egy hadihajó s Dongaritát a földdel egyenlővé tették. Ők azt a tanácsot adták nekünk, hogy menjünk Colongaritára ott vannak bennünket s ott tevéket is kapunk. Elmentünk hát Colongaritára s midőn odaértünk csak az asszonyokat láltuk otthon, kik tevétejjel kínálták meg. Később a férfiak is haza kerültek a juhokkal. Itt a következő eset történt velünk: Inger 6 juhot vett a telep seikjétől, ki azonban a 20 frankos aranyat nem akarta elfogadni, hanem Mária Terézia tallért követelt. Mindenki serényen dolgozott, daczára a nagy melegnek. Dél felé azonban a szárazföldről oly forró szelet kaptunk, hogy az expedíció legtöbb tagja a bágyadságtól elaludt. Délután 3 óra felé orkászertileg dühöngött a perzselő szél, midőn a 2 vitorlás esónak újra feltűntek előttünk. Egyik bajtársunk hirtelen felkiált: itt vannak az angolok!

Nem sokára tisztán kivehettük, hogy az egyik csónakon angol — vörös, kék, fehér —

lobogót lenget az enyhe szellő s hogy egy angol hadnagy 15 felfegyverzett katonával közeledik hajónkhoz. Az angol tiszt katonás üdvözlés után tudunkra adá, hogy partra szállásunkat kötelessége megakadályozni. Ezalatt mi tanakodtunk a földézetten, hogy mittevék legyenek? Az expedíció fiatalabb tagjai azt proposálták, hogy puskatüzrel fogadjuk az angolokat, de a higgadtabb társak kijelentették, hogy Dongarita angol terület és e törvényisz-telő hatalmas állam törvényeit respektálnunk kell.

Midőn az angolok egészen a hajónkhoz értek, kapitányunk leereszté a kötélhágcsót s Harington hadnagy — alkormányzó — embe-reivel hajónkra szállt. Az expedíciónak egyik angolul beszélő tagja azonban figyelmeztette a hadnagyot, hogy hajónk árbozán osztrák-magyar lobogó leng s így ez osztrák-magyar föld, melyre más hatalmasság véderejének tagjai felfegyverkezve nem léphetnek. A hadnagy minden ellenvetés nélkül leparancsolta embereit s udvariisan tudunkra adá, hogy csak is azon esetben engedheti meg partra szállásunkat, ha az ádeni kormányzótól átbocsájtási engedélyt mutatunk fel.

Nem tehattunk egyebet; felhúztuk horgonyainkat s utnak indultunk Ádenbe. Este felé

szánandó rongyos alakok berészegedve fetrengenek a sárban s undorító alkohol-bűzzel fertőzik a levegőt.

A magyar büntető törvénykönyv fenytéssel sújtja a nyilvánosan botránkozott részegséget.

Hogy a törvénynek eme üdvös rendelkezése nincsen végrehajtva, azt abból is következtetjük, hogy az esetek száma nem csökken. Pedig a törvényszabta büntetés megfelelő alkalmazása, hatékony eszköze volna az iszákosság megakadályozásának, illetőleg csökkentésének.

Az iskolák és templomoknak kellene szintén erélyesen közrehatni az iszákosság megszüntetésére.

Azt állítják a pálinka fogyasztó munkások, hogy nem képesek dolgozni, ha nem isznak pálinkát. Pedig bebizonyított tény, hogy az emberi szervezet erő kifejtési képességét a túlsok alkohol csökkenti.

Ezzel nincsen az mondva, hogy egyáltalán egészségtelen a pálinkaivás. Nem. Mérsékletesen használva a tiszta, jó pálinka orvosi vélekedés szerint sem árt, sőt az idegek mérsékelt izgatásával az erő kifejtést is fokozza. Nem is a jó pálinka okszerű és mértékletes élvezete, hanem a testet és lelket megölő iszákosság ellen szólalunk fel, mely egész családok egzisztenciáját teszi tönkre.

Ismerünk tisztességes keresetforrással bíró munkásokat, kik havi keresetüknek felét pálinkára költik, kik naponként két-három liter pálinkát elfogyasztanak. És még milyen pálinkát?

Természetes, hogy ezeknél a maguk és családjuk ruházatára, élelmezésére, a gyermekek neveltetésére, a keresménynek — rendszerint — kisebb része nem elegendő s aztán bekövetkezik az elzúllás, a nyomor, mely szülőanyja a bűnnek.

Németországban a notorius iszákosokat törvény alapján akarják kiskorúsítani, miként már Bismark tervbe vette. Jelenleg Lübeck, Bréma, Berlin, Dresda, Hamburg, Kassl s más nagyobb városokban vannak olyan azilumok, a melyekben részint elejét veszik az iszákosságnak, részint gyógyítják azt. Ezen intézmény üdvös hatásának bebizonyítására elég felemlitenünk, hogy maga a bielefeldi ilyen intézet több mint 6000 embert gyógyított ki a krónikus iszákosságból s visszaadta azokat a társadalomnak, a polgári életnek.

Franciaországban is oly megdöbbentő módon terjedt az alkoholizmus s a családokban oly ijesztő pusztítást vitt véghez, hogy a társadalom és állam egyaránt szükségesnek látja a védekezést. Az iskoláknak kötelességszerű feladatává tétetett ott az, hogy rendszeresen küzdjenek az iszákosság ellen. A sajtó minden alkalmat megragad az imminens veszély leküzdésére, szóval minden hatékony tényező, minden vonalon megindította a harcát ellene.

Nálunk is szóba hozatott már illetékes helyen a kérdés, sőt törvényjavaslat is dolgoztatott ki az iszákosság ellen. Hanem aztán tovább nem is mentünk. A dolog megint elaludt. Pedig itt az ideje, hogy a hazának ezer meg ezer szerencsétlen fia-

nak megmentéséről s ezzel a nép jólétének biztosításáról gondoskodás történjék.

Félünk, hogy a távol jövő elutasíthatlan feladata lesz ez a fontos ügy, mert sok társadalmi kérdés várja az üdvös intézkedések, vagy reformok gyógyító balzsamát.

Addig is azonban társadalmi uton, különösen a munkaadók tehetnek sokat a munkások iszákosságának meggyaltására.

Iparvállalataink igazgatóságai különös súlyt helyeznek munkásoknál a szesz italok mérsékletes élvezésére s az iszákosságot a lehetőségig megtorolják. Ha általában a munka adó vállalatok hasonlóan járnak el; nem egyes embereket, hanem egész családokat mentenek meg.

UJDONSÁGOK.

— **Személyi hir.** Baresay Béla m. kir. anyakönyvi felügyelő e hét folyamán Petrosényben és a járásban az állami anyakönyvvezetés vizsgálatát végezte, minden, ez ügyre vonatkozó legkisebb részletekre kiterjeszkedve.

— **Halálozás.** Tokár István bányatársulati szertárnok, f. hó 19-én, hosszas szenvedés után meghalt s 21 é. d. u. 3 órakor nagy részvét mellett kísérték örök nyugalomra. Béke a megholtaknak!

— **A nagyszebeni új metropolita.** Metianu János aradi püspököt hatvanégy szavazattal érsek-metropolitává választották. Popea karánsebesi püspök negyvenegy szavazatot kapott. Metianu János metropolita most hetven éves. Zernesten, Fogarasmegyében született. Iskoláit Brassóban, Szebenben és Kolozsvártól végezte el. A papi pályán hamar haladt fölfelé s harmincz éves korában már esperes lett. 1865-ben mint képviselő megjelent a kolozsvári országgyűlésen. 1875-ben nagyváradi püspöki helynök lett, majd ugyanabban az évben aradi püspök

a tenger nyugtalansága észlelhető volt. Félünk az éjszakától. — És nem ok nélkül.

Koromsötét éj borult a hajónkat himbáló szürke habokra s folyton erősbödő bömböléssel közelgett a borzasztó vihar, melynek első rohama oldalt fektetett hajónkat s mint pelyhet dobálta egyik magasra korbácsolt hullámról a másikra. Málháink s minden, mi csak a fedélzeten volt, erősen le volt kötözve s a tengeri betegségén kívül semmi baj sem történt.

A vihar elvonult s mi reggelre Adenben voltunk, hol Satler ezredes, — kormányzó, azon indoklással tagadta meg az átkelési engedélyt, hogy véderejük nem lévén; az expedíció biztonságáért nem felelhetnek. Inger azonnal elment a francia Konzulhoz s a megengedte, hogy Dzsibutiban partraszálljunk.

Adenből tehát Dzsibutiba hajóztunk, hol a kormányzó oly feltétel alatt adott átkelési engedélyt, ha a francia törvények rendelkezéséhez képest, fegyvereinket deponáljuk. Másnap azonban tudtunkra adá, hogy Menelik abissziniai császár engedélye nélkül — a francia kormány rendelkezése folytán, — átkelési engedélyt nem adhat.

Inger azonnal irt az engedélyért Meneliknek s egyidejűleg Ras Makonen Harar alkirálynak. A válasz megérkezteig Dzsibutiban egy vendéglőben lakunk tudván, hogy 5—6 hétig várunk kell.

Ezalatt Ingernek a pénze elfogyott s nem kevés aggodalommal, néztünk a bizonytalan jövő elé. Inger irt Magyarországra az expedíciót protezsáló konzorciumhoz.

Öthétre megérkezett Ras Makonen Harar alkirálytól Menelik császár válasza, mely így szolt:

„Üdv Neked!”

„Már egyszer nálam voltál és akkor is megmondtam, hogy országomon nem engedlek át. Ezt most ismétlem. Ugy értesültem, hogy expedícióban magyarok is vannak. Én itt nem tűrik magyarokat s erre figyelmeztettem a francia kormányt és arra is, hogy Dzsibutiba se tűrjön meg titeket.”

Honnan tudta Menelik, hogy a földhátán magyarok is vannak és hogy miért haragudott a magyarokra oly nagyon, — azt nem tudom; de ezt megerősítette az a deputáció is, melyet Menelik ugyanakkor küldött Franciaországba. A benszüllöttekből állott érdekes küldöttség néhány napig időzött Dzsibutiban, hol egy velük utazott olaszszármazású tolmácsal ismerkedtem meg, ki Menelikről igen érdekes adatokat közölt és pedig a többiek között elbeszélte, hogy Menelik böles Salamon királytól származtatja magát, ki neki 79-ik öse volt s a „Négus Négast”

(Királyok királya) címet használja és ezen kívül a „Juda törzs üvöltő oroszlányának,” „Isten felkentjének” nevezi magát (Abisszinia címere is egy eltátott száju — ordító — oroszlán). Miként az európai uralkodók, ő is ad magának ezimeket: „Schoa Királya,” „Harar hercege,” „Adisa Beba grófja” stb. Alattvalóitól, sőt országában mindenkitől feltétlen hódolatot követel s miután ő élet- és halálura, az ő birodalmában minden az övé, minden ő érette van. Akit neki tetszik, azt kivégezteti, mert neki úgy tetszik, és elveszi bárkinek a vagyonát, feleségét, vagy leányát, amint akarja. Az ő rendelkezése előtt imádásszerű hódattal hajolnak meg a benszüllöttek. Pedig Menelik bitorolja az abissziniai császári trónt, aki egyébként a benszüllött faj tipikus alakja, rövid göndör hajjal, ritka rövid szakállal, erős testalkattal s közép termettel. Bőre, — mint alattvalóié — korom fekete s fényes. Menelik különben roppant önkénykedő. Egy angol főhadnagy, mint kormányának meghatalmazottja ment hozzá s kamásliját kint az ajtó előtt hagyta. Menelik meglátta, megtetszett neki s bár ő is mezitláb jár — mint ősszee alattvalói, — még is ellopta a kamáslit.

A jogtisztelet sem áll nála valami erős lábon.

Huszonháromeves püspöksége alatt sokat tett az egyház és az iskola fölvirágzására. Aradon papi szemináriumot és tanítói internátust szervezett, nyomdát alapított, a papok és tanítók özvegyeinek és árváinak nyugdíjintézetet állított föl stb. Mindez érdemeiért 1879-ben a vaskoronarenddel tüntette ki a király. Az új főpap rokonszenves megjelenésű ember, papjai és hívei nagyon szeretik. Minden idejét egyházi és iskolai dolgokra fordította s nem igen vett részt a politikában.

— **Táncvizigalom.** A M. Á. V. hivatalnokainak „Piskii Tisztviselői Olvasóköre” folyó év és hó 28-án a piskii vasuti étteremben saját pénztára javára zártkörű táncvizigalmat rendez. Belépti díj: személyjegy 2, családijegy 4 korona. Széles körben élénk érdeklődés mutatkozik ezen sikerültnek ígérkező táncvizigalom iránt.

— **A legközelebbi filirerestély** f. hó 29-én lesz. Az érdekes műsort jövő számunkban közöljük.

— **A közönség köréből** rovatban legutóbbi számunkban a rendőrök fegyverviselési joga és kötelességére vonatkozólag megjelent figyelmeztetés illetékes helyről vett értesülésünk szerint nem volt közzététel végett beküldve. Természetes, hogy a szerkesztő a beküldött czikk tartalmából és szövegezéséből mást nem érthetett, minthogy az a közönség figyelmeztetésére szószínt közlendő, annál fogva mint közérdekű dolgot készséggel kiadtuk, annál is inkább, mert tudomásunk van róla, hogy egy nyilvános verekedés alkalmával a rendőrtől elvett karddal többen megsebesítettek, tehát idő és alkalom-szerű volt a figyelmeztetés, melynek kézbesítője a beküldő intenciójával ellenkező üzenettel adta át a közleményt.

— **Az ex-lex.** A napi lapok hasábjain hetek óta ritkított betűkkel ez az öt betűből álló czim olvasható: „ex-lex.” Ugy megszoktuk már mint a „Dreyfuss ügy”-et, holott sokkal közvetlenebbül érdekel az, mint ez. Hogy ne? Az a törvényen kívüli állapot, midőn nem kell adót fizetni, az kell a magyarnak! Nem is kis sor az, mikor nyugodtan feketünk s nem rettegünk attól, hogy a vánkost az adóért elviszik a fejünk alól. Közöltük a pénzügyminiszternek idevonatkozó rendelkezését s téves értelmezések kikerülése végett nyilvánosságra hozzuk, hogy csak is a törvényhozás által meg nem szava-

zott, vagy is az idei egyenes államadónak a végrehajtás utján való beszédese van felfüggesztve egyéb adóemekre, közadók módjára behajtandó állami, törvényhatósági s községi közkövetelésekre; újév előtti időről hátralékban lévő állami adókra azonban nemcsak megszüntetve nincsen, hanem f. hó 25-én foganatosítatik is az árverés; miért is figyelmeztetnek az érdekeltek, hogy köztartozásaikat kellő időben kiegyenlítsék, különben a következményekért csak magukat okolhatják.

— **A vasárnapi munkaszünetre** vonatkozólag tartandó nagy értekezlet ma, vasárnap d. u. 5 órakor lesz a Baresay szálloda nagytermében.

— **Merénylet.** Mult pénteken délután, midőn már ki volt szedve a vezérezésk, tárcza és csarnok, azon törtem a fejemet, hogy valami érdekes újdonságot írjak; de se Petrosényben, se a vidéken semmi nevezetes esemény nem fordult elő a mult héten. Rettenetesen sivár hét,

— gondolám; mert se nőszöktetés, se gyilkosság, se kasszarablás, se párbaj, se más, közérdeklődés tárgyát képező rendkívüli esemény nem fordult elő. Én megírom, de nem csinálom az eseményeket. Igen ám, de az újdonságok rovatába írni kell valamit! De ha nincs mit, hol vegyem a tárgyat? Még egy bányagégés, vagy vasuti katasztrófa kíségetene, de a szerencsétlenségek ördöge sem könyörül rajtam. Az uj-szent-annai Kropacek lövéseket már a külföldi lapok is visszhangoztatják. Arról sem írhatok. Más lapokból „kiollóznai” nem szoktam. Miről írjak? Midőn így, igazán elkecseregve tüprengtem, berohan a nyomdászfiú s rémülten jelenti, hogy ellenem merényletet követtek el. Én ellenem? Igen, a szerkesztő ur ellen. Belőttem az ablakon. Nem vettem észre mondám nyugodtam, de az érdekes hírek nagyon megörültem s a jökepi fiút majd megcsókoltam. Eszembe jutott, hogy egyszer már felbélretek ellenem orgyilkost 400 firtért, mert az ellenék nekem tulajdonította, hogy jelöltje megbukott. De most, mint szerkesztő, nem foglalkozom országos politikával s lehetőleg senkinek sem sértem az érzékeny oldalát. Ilyen a természetem. Nem a szerkesztő ur lakása, hanem a nyomda-ablakán — mondá a megremült fiú — lőttek be, s ha egy emelettel magasabbra s 25 méterrel jobbra lőttek volna, a szerkesztő urat éppen szíven találta volna a golyó. Az már lehet, — mondám nyugodtan s lemenvén a nyomdába, láttam, hogy a vastag ablaküveg átván löve s szakértelemmel konstaltam, hogy a betűszekrénybe fűdött golyó egy 9 mmtresz flóbertből jött s a csendőrség által megejtett vizsgálat kiderítette, hogy a lövés kítől és honnan jött. Anynyi tény, hogy a gyermekek az állami és zárda iskolából éppen akkor jöttek ki s csoportosan haladtak el a nyomda előtt s szinte esodálatos, hogy a golyó egyet se talált. Tettest a csendőrség kézrekerítette s a fegyvert elkobozta. A fejleményről jövő számunkban.

— **Különös szerencse.** Olvasóink bizonyára emlékeznek arra, hogy a budapesti bankház Török A. és Tsa ezelőtt is mily szép és nagy nyerevényeket juttatott vevőinek; a most befejezett 3. osztálynál ismét a legnagyobb főnyereményt, 80,000 koronát nyerték a 83061. sz. sorsjegyre, továbbá több 5000, 2000, 1000, 500 koronás és több egyéb nyereményt fizetett ki ezen szerencsétől kegyelt főáru. Minden oldalról biztosítanak, hogy Török A. és Tsa bankháza a nyerevényeket az érdekelteknek nagyon pontosan fizeti ki, vevőiket pedig jól és megbízhatóan szolgálja ki; ennél fogva Török A. és Tsa budapesti bankházát olvasóinknak legmelegebben ajánljuk, mert ezen czég a bizalmat megérdemli.

— **Reklám.** Rosenthal Mór eléggé méltott zongoraművész nálunk, semhogy valami nagyobb szerű reklámmal kellene jelezni egy-egy látogatását hangversenytermeinkben. Valószínűleg így van ez egyebütt is, már mint a józan izlésű Európában. Ellenben Amerikában nem. Rosenthal mostanában nagyobb körútra készül az Egyesült-Államokban. Már tarkállanak is a házfalakon, a hirdetőoszlopokon, kocsi-vendég-ódalakon és mindenütt, a hova hirdetés elfér, a nagy plakátok, a melyeken imigyen zengik el szegény Rosenthal nagy dicsőségét és mutatják őt be a finom izlésű yankeeknek:

Távirat! Ó jön! Ó, a zenehős! Ó, az isteni mester! A ki a bűvész keze gyorsaságával, a kovács erejével, a nők gyöngédségével és a igaz, az alázatos művész-apostol ösztönességével bábuk hangszereivel! Ó, a ki a tigris szilajságával és a hód szorgalmával dolgozik, ó, a ki a zongorát, ezt a szilaj finevadat megfékezte s megtanította arra, hogy mesterére ismerjen benne és reszkessen keze alatt és ordíton, ha úgy parancsolja! . . .

Irodalom.

Magyar iparoktatás. A m. kir. kormány gondoskodásának kiváló tárgyát képezi az iparoktatás. Minden téren elismerésre méltó jelével találkozunk a kereskedelemügyi ministerium, valamint az országos iparoktatási tanács és főigazgató céltudatos és az iparoktatás fontos ügyét előmozdító intézkedéseinek.

Mártonffy Márton min. oszt. tanácsos, m. kir. orsz. iparoktatási főigazgató és Sztérenyi József min. tanácsos által szerkesztett »Iparosok olvasótára« a folyó tanévben az ötödik évfolyamot kezdte meg. Ezen vállalat első füzetét a helybeli ipariskola igazgatójától szívességből megkapván, arról győződünk meg, hogy ezen egyedül álló vállalat hasznos volta a legnagyobb méltánnyal ismerendő el.

Tudva azt, hogy még a köteles példányokkal sincsenek a tanoncziskolai könyvtárak ellátva, csak sajnálkozhatunk a fölött, hogy éppen azok — az iparosok — a kiknek érdekében ezen nagy horderejű vállalat létesül, a legnagyobb közönyösöget tanúsítják; kötelességünknek ismerjük felhívni Petrosény és vidéke iparosait, az »Iparosok Olvasótára« támogatására, illetőleg beszerzésére. A megrendelések Lampel Róbert udvari könyvkereskedőnél eszközölhetők Budapesten, Andrassy-ut 21. sz.

CSARNOK.

T a n á c s !

Tanuld meg e leczkét barátom:

Nem lenni, de látszani csak!

És boldog lésszes e világon,

Uralkodol királyilag!

Im: nyegleség, mely mítsem áttal —

És fénye mellett hasznai . . .

Gúny és nyomor, valódisággal:

Válassz! — könnyű választani!

Szép élni békében, homályban,

Nem lenni nagy próbák alatt,

Szebb és legszebb: felkelni bátran,

Gazt verni, védni igazat;

De legjobb így rajongani: jellem

S szilárdság mindenek felett!

És nagy bölcsen mindig szél ellen

Forgatni a köpönyeget.

Ez a világ egy nagy betegház,

Hol annyi ember képlegez,

Hóst, düst s író csinál az agyláz,

Vannak itt grófok, hercegek;

Rügeszménél fogd az embert,

Mint ártó műszert a nyelén,

S vezetheted, ha addig nem ment,

Orránál fogva könnyedén.

Párisból két szoba butort hozott. A czég a megrendelést a saját költségén pontosan effektuálta. A butorok kifogástalanul meg is érkeztek s a császári lakban elhelyeztettek; azonban ott tűz támadt s a butorok mind elégték. Menelik császár nem fizette ki a butorok árát, mert az ő jogi vélekedése szerint azzal nem is tartozik, minthogy a butoroknak nem vette semmi hasznát.

Nem érdektelen tudni, hogy Abisszinia népe az európai nagy államok pénzeit ismeri s használja, de legtöbbször becsüli a mi Mária Terézia huszasunkat. Az abissziniai nép közép terméű, erős testalkatú fekete, — de a szómaliaknál egy árnyalattal világosabb — fényes bőrű, egyébként szabályos, tetszetős szép arcú s vonásai egészen hasonlítanak az európai fehérek arcvonásaihoz. Élémük rizs és juhhus. A férfiak viselete színes, rendszerint csikos vászon térdigérő nadrág s kalábriai nemez-kalap, egyéb semmi. Az előkelőbbek azonban a perzelő nap heve ellen leginkább Párisból importált esernyőt is hordanak. A nők térdén fölül érő szoknyát hordanak s jobb vállukon keresztül vetett s balesipónél csomóra kötött tarka vászon szövetet viselnek. Ennyiből áll az egész ruházatuk.

(Folyt. köv.)

Csak légy törvényes: azt ki kérdi,
Igazságos vagy-e rajjon?

A bölcs, ő dolgot tudja s érti:

Más otthon, más a piacon.

Sok ember lett gyors fordulóban

Rosk, jó, meg rossz a mint szorult...

Hisz a világ nem ad méltóan

Sem pelengért, sem koszorút.

Ha költő vagy: csak tüszkölj, tombolj,

És légy üres, — hangzó az ür;

Széppel, szabállyal mitse gondolj!

Nem is szellem féket, ha tűr...

A patak is csekély vízével

Malmot hajt és nagy zajt csinál,

Mig a tengerszem mélységével

Csendesebb bérez szikláinál.

Ember, csak ezt mond mindig: óh! óh!

S forgasd az égre a szemed,

Sohajts hosszukat, mint a fuvó...

S a hívők lelkét megveszed!

Csak szót, szót, lengőt, pengőt, cizfrát...

Csak füstöt, nem zsarátnokot:

S meglelted a híresség nyitját

S a nyegleséget állhatod.

Bárki, s mi légy: csinálj tolongást,

Dobszó mellett árudd magad!

És drágán fogsz elkelní, meglásd...

Mert vak s bolond mindig akad.

Kerüld jól a vágást, hogy átjuss

A nyaktörő uton, tetőn:

Derek ember maradt Pilátus,

Mig a szent felfeszítve lőn.

Tanuld meg e leczkét barátom,

Nem lenni, de látszani csak,

És boldog léssz az világon,

Uralkodol királyilag!

E tudományban nagy haszon van,

Aranyat érő szók ezek:

Kövesd, ha tetszik! — Én azonban

Nem követem, — bár elveszek.

A hatodik érzék.

A spiritizmus hazánkban is mindig több követőre talál. Hívei megalakították a „Szellem-búvárok Egyletét” Budapesten, mely kisebb-nagyobb tevékenységgel működött; a mediumokat maga nevelte, fejlesztette; többnyire a külföldnek működött s német nyelven kiadott nyomtatványai mindenfelé szétterjedtek a világon, csak mi magyarok nem tudunk róla semmit, annál is inkább, mert utóbbi időben az egylet stagnált.

Most azonban kilépett az egylet az ismeretlenség homályából: „Villágosság” ezim alatt báró Vay Ödön védnöksége alatt, Tölvgyi Titusz szerkesztése mellett szakközlönyt ad ki. (Kiadóhivatal és szerkesztőség Wesselenyi utca 30.)

Miveltebb társaskörökben rendszerint a beszélgetés, sőt komoly megvitatás tárgyát képezi a spiritizmus, a nélkül, hogy a disputálok ismernek annak alap és irányelveit, sőt gyakran spiritisztikái produkeziókban is keresnek szórakozást; — de csak szórakozást.

Nem feladatunk kutatni, bizonyítani, vagy cáfolni, hogy a spiritizmus magában rejti e ama nagy igazságokat, melyeket követői nyíltan vallanak, de a bizonyítékul demonstrált jelenségek előtt ha nem is lefegyverezve, de megíngatva állunk. Ennyit a leginkarnátusabb materialisták is elismernek. Sőt hívei rendíthetetlenül vitatják, hogy a spiritizmus tulajdonképpen nem idealizmus; hanem realismus, amennyiben egy természeti, mint intellektuális tüneményei tapasztalati tényeken alapulnak.

A spiritizmus feladatául ismeri az állati magnetizmusról, szomnambulizmusról, telepathiáról fellebbenteni azta titokzatos fátyolt, mely eddig borítja s bebizonyítani, hogy az eddig ismert: látás, hallás, szaglás, ízlés és érzésen kívül van az embernek még egy hatodik érzéke: a mediumitás, vagy is közvetítés, bebizonyítani továbbá, hogy a mindenségben az Isten összes teremtet világában természetfölöttinek helye nincs, hanem minden a mit érzékeinkkel felfogunk, aminek jelenségeivel találkozunk, — bár fel nem fogjuk —; örök és változatlan törvényekre van, építve, melyeknek hódol az egész mindenség.

És ebből következtetve a lélek egyéniségét, halhatatlanságát, a túlvilági életet s azt bizonyítja, hogy az élet megszűntével a szellem megválnak a testtől, de amíg a testiség minden érzelmétől meg nem szabadul, amíg a testnélküli szellemiséget meg nem szokja s a földöntúli nagy mindenségben tájékozva nincsen, addig itt van közöttünk, sőt érintkezik az élő szerves lényekkel, velünk.

A spiritizmus nem elégszik meg a megfoghatatlan, érthetetlen jelenségekkel, hanem azok okaira vet ismertető világot.

Egy alkalommal a kíváncsiság e sorok íróját is elvitte Budapesten egy főpap társaságában a szellem bűvárok gyűlésére, de az ott tapasztaltakról térszike miatt ez uttal ismertetés nem adható. Érdekes azonban azon ima, melyet az elnök a gyűlés megnyitásakor mond:

„Isten, világok atyja, neked legyen szentelve minden szó és minden tett, melynek most a Te óhajtasodra, a Te parancsodra és a Te

szolgálatodra létesülnie kell! A Te atyai tekintet előtt működünk, éppen azért szállard a mi bizalmunk, hogy Te, óh Isten, hatalmas hatalmak beavatkozását, gonoszságát, avagy csalását megengedni nem fogod. Óh, Urunk! hogy a jót a rossztól megkülönböztetni tanulhassunk, nyílt föl a mi lelki szemeinket. Az igazság szelleme telítsen meg minket hatalommal! A mi egyszerűségünkkel, a mi alázatosságunkkal, a mi hitünkkel és a mi bizalmunkkal járunk e szellemi munkálkodáshoz, nem félve a Te tekintetted, sőt inkább bizalommal és gyermeki szeretettel keressük azt. Óh Isten, áld meg e munkát! Ne vond meg tőlünk a Te kegyelmedet, mert a nélkül tehetetlenek lennénk és járulj ahhoz, hogy komolyak és magunkbízottak legyünk. Óh Isten, küldd a mi segélyünkre a Te tiszta szelmeidet. Amen.”

Továbbá a gyűlést bezáró ima:

„Te dicső, Te isteni nagyság! Ne zárd el a Te érzelmeidet a mi gyenge háladácsunk előtt, melyet mi a Te szereteted birodalmába küldendők vagyunk. Fogadd tőlünk ezen erőtlén érzelmeiket úgy, amint azt fogadni szokta a Te szereteted.

Megtelve a Te kegyelmeddel és mélyen megindulva a Te szeretetedtől, állunk itt a Te színed előtt és fohászodunk köszönettel Hozzád! Óh! a Te nagy szeretetednek és igazságodnak csak egy cseppjével ajándékozzál meg bennünket, hogy át legyen hatva attól a mi szívünk és ne csak szeressünk Téged, de szívünkben érezzük is!

Óh hallgasd meg könyörgését és légy vezetője a Te teremtményeidnek! Légy kegyes azok iránt, kik mindhiába fáradoznak abban, hogy megérthessék a Te hatalmat. Engedd meg nekik, hogy Irántad táplált igaz érzelmeik részesei lehessenek és ne vesd meg az ő szavukat, ha kegyelemért folyamodnak Hozzád! Mert ember gyermekei és gyengék levén, rá vagyunk szorulva a Te irgalmadra! Diesértessél most és mindörökké! Amen.”

Ez a két ima világot vet azon szellemre, mely a spiritisztákat áthatja s azon irányra, melyet követnek.

H I R D E T É S E K.

Kérje
a *The Continental*
Bodega Company
olághírű spanyol és portugál
borait

Sherry
Portbor
Malaga
Madeira
Tarragona

Kaphatók az összes finom
fűszer és csemege keresked
sekben, valamint poharakban
az előkelőbb szállodák, kávéházak és vendéglőkben.

Sajátfiók: **Budapest**
az *IV. Kossuth Lajos és Ujvilág utca*
sarkán, a *Grünig Csinatvart* szomszéd

Petrosényben kizárólag csak **Jakabfi Rezső** fi-
16—20 szerkereskedésében kapható.

Amerikai zsebórák.

Jótállással, hogy a nickel színét nem változtatja, szerkezete pontosabb és jobb, mint a legdrágábbakké.

Ára darabonként 3 forint.

Jótállás mellett, míg a készlet tart.

Hozzá ezüstös óralánc 60 krajczár.

Önberetváló készülék.

Fox, valódi szolingeni gyártmány, sok kiállításán kitüntetve, gyakorlás nem kell. Megvágás kizárva. Tiszta és kényelmes munka. Bőrbetegségektől megment. Tartós és pénz megtakarító.

Darabja 3 frt.

A penge acéllagos aczélből és a többi részei alpacából vannak.

Egy külön penge hozzá 1 frt.

Megrendelhető: 16—26

POLLÁK SÁNDOR főbizományosnál
Budapest, V. ker., Kálmán-utca 15.

Gyűjtőknek 5 drb után egy ingyen küldetik.